

P. Dlaczego grzesznicy tak surowo ukarani będą?

O. Nie dla tego iżby Bóg chciał ich zguby, lecz że oni mi gina, przeto, iż miłości prawdy nie przyjęli, aby byli zbawieni. 2. Tesal. II, 10.

P. Co za pożytek z rozmyślania o śmierci, o zmartwychstaniu, o sądzie ostatecznym, o wiecznej szczęśliwości i o wiecznych mękach?

O. Te rozmyślania pomagają nam do wstrzymania się od grzechu i do oswobodzenia się od przywiązania do rzeczy ziemskich, pocieszają w utracie dóbr doczesnych, zachęcają zachować duszę i ciało w czystości, żyć dla Boga i dla wieczności, i takim sposobem wieczne zbawienie osiągnąć.

KATECHIZMU

GHRZEŚCIJAŃSKIEGO

CZEŚĆ DRUGA.

O NADZIEI.

Wyobrażenie o chrześcijańskiej nadziei, jej zasady i środki.

P. Co to jest chrześcijańska nadzieja?

O. Uspokojenie serca w Bogu, z przekonaniem że On nieustanną ma pieczę o naszym zbawieniu, i że nas, według swej obietnicy, uszczęśliwi.

P. Na czym się zasadza chrześcijańska nadzieja?

O. Chrystus Jezus jest nadzieją naszą, czyli gruntem naszej nadziei. 1 Tym. I, 1.

Doskonale miejcie nadzieję ku łasce, którą wam ofiarują, przez objawienie Chrystusa Jezusa. 1 Piotr. I, 13.

P. Jakie są środki do nabycia zbawiennej nadziei?

O. Środki do tego są:
modlitwa;

powtórę, prawdziwa nauka o błogosławieństwie i rzeczywiste postępowanie według tej nauki.

O Modlitwie.

P. Czy świadczy Pismo o tem, że modlitwa jest środkiem do nabycia zbawiennej nadziei?

O. Sam Jezus Chrystus z modlitwą łączy nadzieję osiągnięcia tego o co prosimy, a o cokolwiek będziecie prosić Ojca w imię Moje, to uczynię, aby był uwielbion Ojciec w Synie. Jan XIV, 13.

P. Co to jest modlitwa?

O. Podniesienie umysłu i serca do Boga w pokornych wynurzone słowach.

P. Co czynić powinien Chrześcijanin, podnosząc umysł i serce do Boga?

O. Powinien najprzód wychwalać Boga w Jego doskonałościach, powtórę dziękować Bogu za Jego dobrodziejstwa,

potrzebie **prosić** o to co potrzebuje. Stąd trzy główne rodzaje modlitwy: **wysławianie, dziękczynienie i prośba.**

P. Czy można modlić się bez użycia słów?

O. Można. Umysłem i sercem. Przykład tego widzieć można na Mojżeszu przed przejściem przez Morze Czerwone. Wyjście XIV, 15.

P. Taka modlitwa czy nie ma osobnego nazwania?

O. Nazywa się **duchowną** czyli **umysłową** i **serdeczną** jednym słowem modlitwą wewnętrzną: a przeciwnie modlitwa słowami wyrażona, z połączeniem innych znaków pokory, nazywa się **ustną** czyli **zewnątrzną**.

P. Czy modlitwa zewnętrzna może być bez wewnętrznej?

O. Może, kiedy kto wymawia słowa modlitwy bez uwagi i żarliwości.

P. Czy dla osiągnięcia łaski Boskiej dosyć jest jednej zewnętrznej modlitwy?

O. Nie tylko że nie dosyć, lecz sama zewnętrzna bez wewnętrznej obraża Boga.

Bóg sam objawia, że modlitwa taka Jemu się nie podoba: **ten lud czci mię wargami, ale serce ich daleko jest odemnie, lecz próżno Mię chwala.** Mat. XV, 8, 9.

P. A więc czy nie dosyć jest jednej wewnętrznej modlitwy bez zewnętrznej?

O. Pytanie to podobne jest do tego, jeżeliby kto zagadnął: czy nie dosyć jest dla człowieka jednej duszy bez ciała. Jak próżne jest takie pytanie, kiedy podobało się Bogu utworzyć człowieka z duszą i ciałem, tak równie próżno zapytywać się czy nie dosyć jednej wewnętrznej modlitwy bez zewnętrznej. Mając duszę i ciało, powinniśmy **chwalić Boga ciałem i duszą, które są Boskie**, i naturalną jest rzeczą, aby **z obfitości serca usta mówiły**. Pan nasz Jezus Chrystus w najwyższym stopniu był duchownym, przeciw i On duchowną Swoją modlitwę wyrażał i słowami i pokorną postawą ciała, jako to: podniesieniem oczu ku niebu, lub schyleniem kolan i twarzy ku ziemi. 1 Kor. VI, 20. Mat. XII, 34. Jan XVII, 1. Łuk. XXII, 41. Mat. XXVI, 39.

O modlitwie Pańskiej.

P. Czy niema takiej modlitwy, któraby mogła być wspólną dla wszystkich Chrześcijan, i wzorem wszystkich modlitw?

O. Taką jest modlitwa Pańska.

P. Co to jest **modlitwa Pańska**?

O. Jest to modlitwa, której Jezus Chrystus nauczył Apostołów, a którą oni wszystkim wiernym podali.

P. Jak się ona mówi?

O. **Ojcie nasz, Któryś jest w Niebiesiech**

1) **Święć się imię Twoje.**

2) **Przyjdź królestwo Twoje.**

3) **Bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi.**

4) **Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj.**

5) **I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom.**

6) **I nie wwdź nas w pokuszenie.**

7) **Ale nas zbaw ode złego.**

Albowiem Twoje jest królestwo, moc i chwała na wieki amen. Mat. VI, 9—13.

P. Jak można rozdzielić modlitwę Pańską dla łatwiejszego jej zrozumienia?

O. Na **wzywaniu, siedm prób i wysławianie (doxologia).**

O Wzywaniu.

P. Jak śmiemy Boga **Ojcem** nazwać?

O. Na mocy wiary w Jezusa Chrystusa i na mocy łaski odrodzenia się.

A ilekolwiek ich przyjęli Go, dał im moc aby się stali synami Bożemi, tym którzy wierzą w imię Jego: którzy nie ze krwi, ani z woli ciała, ani z woli męża, ale z Boga się narodzili. Jan. I, 12, 13.

P. Czy zawsze należy mówić **Ojcie nasz**, chociażby się kto sam jeden modlił?

O. Zawsze.

P. Dla czegoż to?

O. Z powodu braterskiej miłości Chrześcijan potrzeba wzywać Boga i błagać łaskę Jego jak dla siebie, tak i dla wszystkich.

P. Dlaczego przy wzywaniu mówi się: **Któryś jest w niebiesiech**?

O. Aby we wstępie do modlitwy, zapomnieć o wszystkim co jest ziemskie i znikome, a podnieść umysł i serce ku temu, co jest niebieskie, wieczne i Boskie.

O pierwszej prośbie.

P. Czy Imię Boskie jest święte?

O. Bez wątpienia, samo przez się święte. **Święte imię Jego** Luk. I, 49.

P. Jakże więc jeszcze **święcić się** może?

O. Święcić się może w ludziach; to jest, Jego wieczna świętość może się w nich objawić.

P. Jakim sposobem?

O. Naprzód, kiedy mając w myśli i w sercu imię Boże, tak żyjemy jak tego świętość Jego wymaga, i życiem takim chwylimy Boga; powtóre, kiedy i drudzy zapatrując się na dobre nasze życie, chwalą Boga.

Staro gor. w. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Tak niechaj świeci światłość wasza **przed ludźmi**, aby widzieli uczynki wasze dobre i chwalili **Ojca waszego, Który jest w Niebiesiach.** Mat. V, 16.

O drugiej prośbie.

P. O jakim **królestwie** Bożem, mówi się w drugiej prośbie modlitwy Pańskiej?

O. O królestwie **łaski**, które według Apostoła jest **sprawiedliwość i pokój i wesele w Duchu Świętym.** Rzym. XIV, 17.

P. Czyż to królestwo jeszcze nie przyszło?

O. Dla niektórych jeszcze nie przyszło w zupełności, a dla niektórych zgoła nie przyszło dla ich grzechu, i jeśli jeszcze **króluje grzech w śmiertelnym (ich) ciele żeby postuzni mieli być poządliwością jego.** Rzym. VI, 12.

P. Jak ono przychodzi?

O. Tajemnie i wewnątrznie.

nie przyjdzie
Nie przyjdzie królestwo Boże z postrzeżeniem, albowiem oto królestwo Boże w was jest. Luk. XVII, 20 21.

P. Czy nie może Chrześcijanin, pod imieniem królestwa Bożego, jeszcze o co prosić?

O. Może prosić o królestwo **chwały**, to jest o zupełne uszczęśliwienie wiernych.

Pragnienie mając rozwiązany być i być z Chrystusem. Filip. I, 23.

O trzeciej prośbie.

P. Co znaczy prośba: **bądź wola Twoja?**

O. To, że należy prosić Boga, aby to wszystko co czynimy i co się dzieje z nami, działo się nie tak, jak my żądamy, ale jak się Bogu podoba.

P. Dlaczego o to prosić należy?

O. Dla tego, że często się mylimy w żądaniach naszych; Bóg zaś nieomylny, i bez porównania więcej niż my sami sobie, życzy nam wszelkiego dobra, i zawsze gotów jest złać je na nas, byleby nasza swawola i upór nie przeciwiły się temu.

Temu Który mocen jest wszystko daleko obficie uczynić niż prosimy albo rozumiemy, wedle mocy która w nas skutecznie robi, Jemu chwała w Kościele. Efez. III. 20 21.

P. Dlaczego prosimy aby tak spełniała się wola Boża na ziemi jako się spełnia na niebie?

O. Dla tego, że na niebie Aniołowie i błogosławieni wszyscy bez wyjątku, zawsze i we wszystkim spełniają wolę Bożą.

O czwartej prośbie.

P. Co to jest **chleb powszedni?**

O. Chleb konieczny potrzebny, dla utrzymania **codziennego** życia.

P. Pod imieniem chleba powszedniego, o cośmy prosić powinni?

O. Stosownie do nauki Jezusa Chrystusa, prosić trzeba nie o więcej jak o chleb powszedni, to jest o konieczny pokarm, o nieodzowne dla utrzymania życia odzienie i pomieszkanie, a to co nadto jest, i co służy nie tak dla koniecznej potrzeby, jako raczej dla wygody, to zostawić woli Boskiej, i jeśli to danem będzie, dziękować Bogu, a jeżeli nie, nie troszczyć się.

P. Dlaczego mamy prosić Boga o chleb powszedni tylko **na dzisiaj**, to jest na dzisiejszy dzień?

O. Dla tego, abyśmy się zbyt nie troszczyli o przyszłość, lecz w Bogu ufali.

Nie troszczcie się tedy o jutrze, albowiem jutrzejszy dzień sam o się troskać się będzie; dosyć ci ma dzień na swej nędzy. Mat. VI, 34.

nie troszczcie się
Albowiem Ojciec wasz niebieski wie, że tego wszystkiego potrzebujecie. w. 34.

P. Czy nie można jeszcze o co prosić pod imieniem powszedniego chleba?

O. Ponieważ człowiek składa się z duszy i ciała, a dusza nierównie ważniejsza od ciała: przeto można i należy prosić o chleb powszedni dla duszy, bez którego wewnętrzny człowiek z głodu umiera. Cyryl. Jeroz. Nauk Tajem. IV, 15, Praw. wyzn. r. 2, pyt. 19.

P. Jaki może być chleb powszedni dla duszy?

O. Słowo Bóskie; Ciało i Krew Chrystusowa.

✓ Nie samym chlebem żyje człowiek, ale wszelkim słowem które pochodzi z ust Bożych. Mat. IV, 4. *Wiele oświadczeń*

✓ Ciało Moje prawdziwie jest pokarm, a Krew Moja prawdziwie jest napój. Jan. VI, 55. *„Słowo Boga”*

O piątej prośbie.

P. Co rozumieć należy w modlitwie Pańskiej pod wyrazem **winy nasze**?

O. Grzechy nasze.

P. Dlaczego grzechy nazywają się winami?

O. Dla tego, że jakośmy wszystko otrzymali od Boga, tak i obowiązani jesteśmy wszystko oddać Bogu, to jest: powinniśmy we wszystkim poddać się woli i prawu Jego; czego jeżeli nie spełniamy, stajemy się winnymi sprawiedliwości Boskiej.

P. A którzy są winowajcy nasi?

O. Ludzie, którzy nam nie oddali tego, co podług praw Boskich oddać powinni byli, jak na przykład nie okazali nam miłości, ale nienawiść.

P. Wiedząc że Bóg jest sprawiedliwy, jak spodziewać się możemy odpuszczenia win naszych?

O. Za pośrednictwem Jezusa Chrystusa.

✓ Bo jeden Bóg, jeden i pośrednik Boga i ludzi człowiek Chrystus Jezus, Który samego Siebie dał na odkupienie za wszystkich 1 Tymot. II, 5, 6. *„a Bóg do samego Boga”*

P. Co z tego wyniknie, jeżeli prosimy Boga o odpuszczenie grzechów naszych, a sami innym nie odpuszczamy?

O. I my nie otrzymamy odpuszczenia.

✓ Bo jeśli odpuscicie ludziom grzechy ich, odpuszcza też wam Ojciec wasz niebieski grzechy wasze: lecz jeśli nie odpuscicie ludziom, ani Ojciec wasz nie odpuszcza wam grzechów waszych. Mat. VI, 14, 15. *„Bóg do oświadczenia”*

P. Dlaczego Bóg nie odpuszcza nam, kiedy my nie odpuszczamy drugim?

O. Dla tego, że przez to okazujemy się złemi, a przez to oddalamy od siebie dobroć i miłosierdzie Boskie.

P. Czego więc wymagają po nas słowa modlitwy Pańskiej: **jako i my odpuszczamy naszym winowajcom**?

O. Wymagają koniecznie aby modlący się dalekim był od wszelkiej nienawiści i gniewu, lecz aby ze wszystkimi był w zgodzie i miłości.

✓ Jeśli tedy ofiarujesz dar twój do ołtarza, a tam wspomnisz iż brat twój ma nieco przeciw tobie; zostaw tam dar twój przed ołtarzem, a idź pierwiej pojednaj się z bratem twoim; a tedy przyszedłszy ofiarujesz dar twój. Mat. V, 23, 24. *„Jeszcze to wspomnienie”*

P. Ale co począć, jeżeli tego który ma co do mnie, rychło wynaleźć nie można, lub jeżeli się on dalekim okaże od pojednania się?

O. W takim razie dosyć będzie, jeżeli się z nim pojednamy w sercu, w oczach wszytkowiedzącego Boga.

Jeśli można, ile z was jest, ze wszystkimi ludźmi pokój miejcie. Rzym. XII, 18.

O szóstej prośbie.

P. Co należy w modlitwie Pańskiej rozumieć pod wyrazem **pokuszenia**?

O. Taki zbieg okoliczności, które grożą blizkiem niebezpieczeństwem utraty wiary, lub wpadnięciem w grzech ciężki.

P. Skąd takie pokusy pochodzą?

O. **Od ciała naszego, od świata**, czyli od ludzi, i od **czarta**.

P. O co prosimy w tych słowach modlitwy: **nie wwdź nasz w pokuszenie**?

O. Naprzód o to, aby Bóg nie dopuścił nas do pokuszenia; powtóre o to, aby Bóg jeśli potrzeba abyśmy byli doświadczeni i oczyszczeni przez pokusy, nie zostawił nas zupełnie pokusom, i nie dopuścił nas do upadku.

O siódmej prośbie.

P. Czego prosimy w słowach modlitwy: **zbaw nas ode złego**?

O. Prosimy o wybawienie od wszelkiego zła, jakie nas spotkać może na świecie, który od czasu pierwszego grzechu **wszystek w złym leży**. 1 Jan. V, 19. Szczególnie od złego, jakim jest grzech, i od chytrych rad i poduszczeń ducha złości czarta.

O Wysławianiu (doxologii).

P. Dlaczego do modlitwy Pańskiej dołączone jest wysławianie?

O. Naprzód dlatego, abyśmy prosząc Ojca niebieskiego o łaski, razem też oddawali należną Mu cześć; powtóre dla tego,

abyśmy myśląc o Jego wiecznym **królestwie, sile i chwale**, coraz więcej umacniali się w nadziei, że Bóg da nam to, o co Go prosimy: gdyż to jest w Jego mocy i odnosi się ku chwale Jego.

- P. Co znaczy wyraz: **amen**?
O. Znaczą: **prawdziwie**, lub **niech się tak stanie**.
P. Dlaczego wyraz ten dodaje się do wysławiania?
O. Dla okazania, że modlimy się z wiarą i bez najmniejszej nieufności, jak uczy Jakób Apostoł. r. I, 6.

Nauka o błogosławieństwach.

P. Co łączyć potrzeba z modlitwą aby umocnić się w nadziei zbawienia i błogosławionego żywota?

O. Własne staranie o dostąpienie błogosławionego żywota.

O. Tem sam Jezus Chrystus mówi: **przeczekajcie Mnie zowiecie, Panie, Panie, a nie czynicie co powiadam**. Luk. VI, 46.

Nie każdy który Mi mówi Panie, Panie, wniknie do królestwa niebieskiego; ale który czyni wolę Ojca Meogo, Który jest w niebiesiach. Mat. VII, 21.

P. Jaka nauka przewodniczyć może do tego celu?

O. Nauka Pana naszego Jezusa Chrystusa w krótkości podana w słowach Jego o błogosławieństwie.

P. Jakież są te słowa?

O. Następujące, w dziewięciu punktach zawarte:

1. **Błogosławieni ubodzy duchem, albowiem, ich jest królestwo niebieskie.**
2. **Błogosławieni którzy płaczą, albowiem oni będą pocieszeni.**
3. **Błogosławieni łagodni, cisi, albowiem oni posiadą ziemię.**
4. **Błogosławieni którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.**
5. **Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.**
6. **Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.**
7. **Błogosławieni pokój czyniący, albowiem nazwani będą synami Bożemi.**
8. **Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem ich jest królestwo niebieskie.**
9. **Błogosławieni jesteście, gdy wam złorzeczyć będą i prześladować was będą i mówić wszystko złe przeciwko**

wam, kłamiąc dla Mnie. Radujcie się i weselcie się, albowiem zapłata wasza obfita jest w niebiesiach. Mat. V, 3—12.

P. Na co w dziewięciu tych punktach zwrócić potrzeba uwagę, aby je należycie zrozumieć?

O. W dziewięciu tych punktach, Pan nasz Jezus Chrystus podał naukę o dostąpieniu błogosławionego żywota, jak mówi Ewangelija: **otworzywszy usta Swe, nauczał**. Lecz będąc cichym i pokornego serca, podał naukę Swoją nie rozkazując, ale błogosławiąc tych, którzy dobrowolnie ją przyjmą i zachowywać będą. Stąd w każdym błogosławieństwie zauważyć potrzeba, naprzód, naukę czyli przykazanie, powtóre, błogosławieństwo czyli obietnicę nagrody.

O pierwszym przykazaniu błogosławieństwa.

P. Jakie pierwsze przykazanie Pańskie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnąć błogosławieństwa powinni być **ubogimi duchem**.

P. Co znaczy być **ubogimi duchem**?

O. Znaczą mieć duchowne przekonanie, że nic własnego nie posiadamy, lecz posiadamy tylko to, czem nas Bóg obdarza, i że bez pomocy i łaski Boskiej nic dobrze zrobić nie możemy; i takim sposobem za nic siebie uważać a we wszystkim uciekać się do miłosierdzia Boskiego: krótko mówiąc, **ubóstwo duchowne** podług objaśnienia Jana Złotoustego, jest to **pokora**. Hom. 15 na Mat.

P. Czy bogaci mogą być **ubogimi duchem**?

O. Mogą bez wątpienia, jeśli pomyślą, że widzialne bogactwo jest marne i znikome, i nie zastępuje dóbr duchownych. **Bo cóż pomoże człowiekowi, jeśli by wszystek świat zyskał, a na duszy swej szkodę podjął? albo co za odmiannę da człowiek za duszę swoją?** Mat. XVI, 26.

P. Czy ubóstwo cielesne może pomagać do doskonałości ubóstwa duchownego?

O. Może, jeżeli je Chrześcijanin dobrowolnie obiera dla Boga.

O. Tem Jezus Chrystus powiedział bogatemu: **jeśli chcesz być doskonałym, idź sprzedaj, co masz, i daj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie; a przyjdź i pójdź za Mną**. Mat. XIX, 21.

P. Co Bóg obiecuje ubogim duchem?

O. Królestwo niebieskie.

P. Jakim sposobem należy do nich królestwo niebieskie?
O. W tem życiu wewnątrznie i początkowo, przez wiarę i nadzieję, a w przyszłym w zupełności, przez uczestnictwo w wiecznym błogosławieństwie.

O drugim przykazaniu błogosławieństwa.

P. Jakie jest drugie przykazanie Pańskie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być **placzącymi**.

P. Co w przykazaniu tem pod wyrazem **placzu** rozumieć należy?

O. Smutek, skruczę serca i rzeczywiste łzy, z powodu że niedoskonale i nie godnie służyliśmy Panu, lub że nawet grzechami naszymi zasługujemy na gniew Jego.

Smutek to jest nie do Bogu...
Bo smutek który jest wedle Boga, pokutę ku zbawieniu nieodmienna sprawuje; lecz smutek świecki śmierć sprawuje. 2 Kor. VII, 10.

P. Co obiecuje Bóg w szczególności placzącym?

O. Że **będą pocieszeni**.

P. O jakim tu pocieszeniu jest mowa?

O. O pocieszeniu łaski, wypływającej z odpuszczenia grzechów i ze spokojności sumienia.

P. Dlaczego obietnica ta połączona z przykazaniem o płaczu?

O. Dla tego aby smutek, z powodu grzechów naszych, nie zamienił się w rozpacz.

O trzecim przykazaniu błogosławieństwa.

P. Jakie jest trzecie przykazanie Pańskie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być **cichymi**.

P. Co to jest cichość?

O. Ciche, łagodne usposobienie ducha, połączone z ostrożnością, aby i nikogo nie obrażać, i niczem się nie obrażać.

P. Jakie mają być celniejsze skutki Chrzecijskiej cichości?

O. Nie szemrać nie tylko przeciw Bogu, lecz ani przeciwko ludziom kiedy co przeciwnego żądaniom naszym wynika; nie powodować się gniewem, ani się wynosić.

P. Co Bóg obiecuje cichym?

O. To, że oni **posędą ziemię**.

P. Co znaczy ta obietnica?

O. Co do Chrystusowych wyznawców w ogólności ona jest prorocstwem, które się dosłownie spełniło: gdyż statecznie **łagodni** Chrześcijanie, zamiast zginąć od wściekłości pogan, odziedziczyli ziemię, którą wprzód władali poganie.

Odleglejsze zaś znaczenie tej obietnicy względem Chrzescijan w ogólności i szczególności, jest to, że oni otrzymają dziedzictwo, podług słów Psalmisty: **w ziemi żyjących**, tam gdzie żyją, i nie umierają, to jest otrzymają wieczny błogosławiony żywot. Psal. XXVI, 13.

O czwartym przykazaniu błogosławieństwa.

P. Jakie jest czwarte przykazanie Pańskie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Żądający błogosławieństwa powinni być **łakącymi i pragnącymi sprawiedliwości**.

P. Co tu rozumieć należy pod wyrazem **sprawiedliwości**?

O. Chociaż pod tym wyrazem rozumieć można wszelką cnotę, które jak pokarm i napój pożądane być powinny dla Chrzescijanina: właściwie atoli rozumieć potrzeba tę sprawiedliwość, o której w proroczwie Daniela powiedziano; **ażby była przywiedziona sprawiedliwość wieczna**, to jest usprawiedliwienie się grzesznika przed Bogiem, przez łaskę i wiarę w Jezusa Chrystusa. Dan. IX, 24.

O tej sprawiedliwości mówi Paweł Apostoł: **Sprawiedliwość Boża przez wiarę Jezusa Chrystusa, na wszystkie i nad wszystkie, którzy wierzą weni; bo różności niemasz; albowiem wszyscy zgrzeszyli i niedostawa im chwały Bożej; usprawiedliwieni darmo przez łaskę Jego, przez odkupienie które jest w Chrystusie Jezusie, Którego Bóg wystawił ubłaganiem przez wiarę we krwi Jego, ku okazaniu sprawiedliwości Swojej, dla odpuszczenia przeszłych grzechów.** Rzym. III 22—25.

P. Którzy to są co **łakną i pragną sprawiedliwości**?

O. Ci, co lubiąc dobrze czynić, nie uważają siebie za sprawiedliwych, nie spuszczaają się na swoje dobre uczynki, lecz uważają siebie za grzesznych i winowajców przed Bogiem; którzy nadto tak pragną usprawiedliwić się przez Jezusa Chrystusa, jak pragną napoju i pokarmu.

P. Co obiecuje Bóg łakącym i pragnącym sprawiedliwości?

O. Że się **nasycą**.

P. Co tu znaczy **nasycenie się**?

O. Podobnie jak cielesne nasylenie się naprzód uśmierza uczucie głodu i pragnienia, powtóre pokrzepia ciało pokarmem; tak nasylenie duchowne oznacza naprzód, wewnętrzne uspokojenie się ułaskawionego grzesznika; powtóre, nabycie siły do czynienia dobrego, przez łaskę usprawiedliwiającą. Zresztą zupełne nasylenie duszy stworzonej do używania nieskończonego szczęścia, nastąpi według Psalmisty w przyszłym życiu: **nasycon będę gdy się okaże chwała Twoja.** Psalm XVI, 15.

O piątym przykazaniu błogosławieństwa.

P. Jakie jest piąte przykazanie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być **miłosiernymi.**

P. Jak potrzeba spełnić to przykazanie?

O. Przez uczynki miłosierne, tak co do ciała, jak i co do duszy.

Gdyż, jak mówi święty Jan Złotousty, **wielorakie są uczynki miłosierne i przykazanie to obszerne.** Hom. 25, na Mat.

P. Jakie są **miłosierne uczynki** co do ciała?

O. 1. Łaknącego nakarmić.

2. Pragnącego napoić.

3. Przyrodzić nagiego, czyli niemającego koniecznej i przyzwoitej odzieży.

4. Więźnia nawiedzić.

5. Chorego odwiedzić, usłużyć mu, dopomódz do wyzdrowienia, lub po Chrześcijańsku przygotować do śmierci.

6. Podróżnego w dom przyjąć i dać mu spoczynek.

7. Zmarłych w ubóstwie, pogrzebać.

P. Jakie są **miłosierne uczynki** co do duszy?

O. 1. Upominaniem **nawrócić grzesznika od błędnej drogi jego.** Jan. V, 20.

2. Nieumiejętnego nauczyć prawdy i dobrego (cnoty).

3. Bliźnemu, zostającemu w złym położeniu, lub w niebezpieczeństwie, którego on nie postrzega, podać dobrą i wczesną radę.

4. Modlić się Bogu za bliźniego.

5. Strapionego pocieszyć.

6. Nie oddawać złem za złe.

7. Z duszy przebaczać krzywdy.

P. Czy nie przeciwia się to przykazaniu o miłosierdziu, kiedy winnego karzą wyrokiem sądu?

O. Bynajmniej, jeśli się to dopełnia z obowiązku i w dobrym zamiarze, to jest w zamiarze poprawy winnego, lub ochronienia niewinnych od jego zbrodni.

P. Co Bóg obiecuje miłosiernym?

O. To, iż oni **miłosierdzia dostąpią.**

P. O jakim miłosierdziu jest tu mowa?

O. O wybawieniu od wiecznego potępienia za grzechy na sądzie Boskim.

O szóstym przykazaniu dla osiągnięcia błogosławieństwa.

P. Jakie jest szóste przykazanie Pańskie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być **czystego serca.**

P. Czy nie jest czystość serca to samo co szczerłość?

O. Szczerłość, czyli otwartość skutkiem której człowiek nie okazuje obłudnie dobrych chęci, nie mając ich w sercu, lecz dobre chęci okazuje przez dobre uczynki, jest tylko niższym stopniem czystości serca. Tej zaś ostatniej nabywa człowiek stałym i niezmiernym czuwaniem nad samym sobą, wyrzucając z serca swego wszelkie nieprawe żądanie i myśli, wszelkie przywiązanie do rzeczy ziemskich i nieustannie chowając w sercu swoim pamięć na Boga i naszego Pana Jezusa Chrystusa, połączoną z wiarą i miłością.

P. Co Bóg obiecuje tym co są czystego serca?

O. To, że oni **Boga oglądać będą.**

P. Co znaczy ta obietnica?

O. Słowo Boże przyrównywa serce człowieka do oka i przyznaje doskonałym Chrześcijaanom **oświecone oczy serca.** Efez. 1, 18. Jako czyste oko zdolne jest widzieć światło, tak czyste serce zdolne jest Boga oglądać. A ponieważ oglądanie Boga jest źródłem szczęśliwości wiecznej, przeto obietnica oglądania Boga jest obietnicą wiecznej, w wysokim stopniu szczęśliwości.

O siódmym przykazaniu dla osiągnięcia błogosławieństwa.

P. Jakie jest siódme przykazanie ku osiągnięciu błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa obowiązani są **pokój czynić.**

P. Jak spełniać to przykazanie?

O. Powinniśmy ze wszystkimi żyć w zgodzie i nie dawać powodu do kłótni, a jeżeli wyniknie niezgoda, tę wszelkimi siłami przecinać, choćby z ustąpieniem praw własnych, jeżeli tylko to przeciwnem nie będzie naszemu obowiązkowi i nikomu nie zaszkodzi; starać się i o pojednanie drugich, o ile możemy, a jeżeli nie możemy, prosić Boga o ich pojednanie.

P. Co Bóg obiecuje **pokój czyniącym**?

O. To, że oni **nazwani będą synami Bożemi**.

P. Co oznacza ta obietnica?

O. Oznacza wielkość, i zasługi czyniących pokój i zgotowanej dla nich nagrody. Ponieważ oni dziełem swoim naśladowują Jednorodzonego Syna Bożego, który przyszedł na ziemię dla pojednania grzesznego człowieka ze sprawiedliwością Boską; przeto i obiecuje się imię synów Bożych według łaski, i bez wątpienia odpowiedni temu imieniu stopień szczęśliwości.

• ósmem przykazaniu dla osiągnięcia błogosławieństwa.

P. Jakie jest ósme przykazanie Pańskie ku osiągnięciu błogosławieństwa.

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być gotowi **cierpieć prześladowanie dla sprawiedliwości**, nie odstępując od niej.

P. Jakich przymiotów wymaga to przykazanie

O. Zamłowania prawdy, wytrwałości w cnocie, męstwa i cierpliwości, jeżeli się kto naraża na prześladowanie i niebezpieczeństwo za to, że nie chce wyrzec się sprawiedliwości i cnoty.

P. Co Bóg obiecuje prześladowanym dla sprawiedliwości?

O. **Królestwo niebieskie**, jakby w zamianę tego co tracą [w prześladowaniu; podobnie jak się obiecuje królestwo niebieskie ubogim duchem dla wynagrodzenia uczucia własnego niedostatku i ubóstwa.

• dziewiątem przykazaniu dla osiągnięcia błogosławieństwa.

P. Jakie jest dziewiąte przykazanie dla osiągnięcia błogosławieństwa?

O. Pragnący błogosławieństwa powinni być gotowi, dla

imienia Chrystusa i za prawdziwą prawowierną wiarę z radością ponosić **złorzeczenie, prześladowanie, nieszczęścia i samą śmierć**.

P. Jak się nazywa poświęcenie się, którego to przykazanie wymaga?

O. Poświęcenie się **męczeńskie**.

P. Co obiecuje Bóg za to poświęcenie się?

O. **Wielką w niebie nagrodę**, to jest: szczególniejszy i wysoki stopień błogosławieństwa.

